

SZAKMAI TÁJÉKOZTATÓ — SZOCIÁLIS MUNKA

Szociális munkásoknak

Párkapcsolati erőszak a szociális munkában

Gazdasági kontroll · Izoláció · Rendszernavigáció · ⚠ **Magas kockázat**

A szociális munkás azon kevés szakemberek egyike, aki az érintett élethelyzetét komplexen látja, és segíthet a rendszerben való eligazodásban.

A kilépés anyagi feltételeinek hiánya az egyik leggyakoribb valós akadály — nem feltétlenül motivációs probléma.

01

MIÉRT FONTOS?

- A szociális munkás komplex eseteket kezel — ahol az erőszak gyakran szegénységgel, lakhatási problémákkal, egészségügyi vagy addikciós nehézségekkel együtt jelenik meg. [\[WHO\]](#)
- A gazdasági kontroll és az izoláció a szociális munkás látókörében közvetlenül leolvasható. [\[EU 2024/1385\]](#)
- A visszahúzódó, nem együttműködő ügyfél mögött sokszor erőszak, traumás tapasztalatok vagy félelem állhat — nem egyszerűen egyéni jellemzők. [\[SAMHSA TIP 57\]](#)
- A kilépés anyagi feltételeinek hiánya az egyik leggyakoribb valós akadály — nem döntésképtelenség. [\[EU 2024/1385\]](#)
- A szociális munkás a segítségnyújtó rendszer egyik legfontosabb belépési pontja — és gyakran az első szakember, aki felismerheti az erőszak jeleit.

A visszahúzódó ügyfél mögött ne csak együttműködési problémát lássunk — az erőszak és félelem lehetőségét mindig érdemes megvizsgálni. [\[SAMHSA TIP 57\]](#)

02

MIRE FIGYELJEK?

AZ ÉRINTETT JELEI

- Gazdasági kiszolgáltatottság: nincs saját pénze, számlája, döntési szabadsága. [\[EU 2024/1385\]](#)
- Izoláció: a partner jelentős kontrollt gyakorol a kapcsolatok és döntések felett. [\[UK Home Office\]](#)

AZ ELKÖVETŐ STRATÉGIÁI

- Gondoskodó, felelősségteljes partner imázs — az érintett kompetenciájának megkérdőjelezése az intézmény előtt. [\[UK Home Office\]](#)
- Gazdasági kontroll az ügyintézésben: az érintett nem mehet egyedül, nem írhat alá semmit.

- Kaotikus, ismétlődő válsághelyzetek — lakás elvesztése, adósság, hiányzó iratok: a kontroll következményei.
- Visszahúzódás az intézményi segítségtől — félelem az elkövetőtől, nem bizalmatlanság. [\[SAMHSA TIP 57\]](#)
- Terhesség vagy a gyermek születését követő időszak — fokozott kockázatú időszak lehet a párkapcsolati erőszak szempontjából. [\[WHO\]](#)

- Az intézményi segítség igénybevételének akadályozása. [\[EU 2024/1385\]](#)
- Az érintett nevében beszél az intézmény előtt, válaszol helyette vagy folyamatosan felügyeli a beszélgetést. [\[UK Home Office\]](#)
- Az érintett hitelességének aláásása: mentálisan instabilnak, rossz szülőnek vagy döntésképtelennek állítja be az intézmények előtt. [\[UK Home Office\]](#)
- Az intézmények kijátszása („systems abuse”): ismételt bejelentésekkel, panaszokkal vagy jogi eljárásokkal próbál nyomást gyakorolni az érintettre. [\[National DfV Bench Book\]](#)
- A gyermekeken keresztül gyakorol kontrollt: a kapcsolattartást, gyermekvédelmi eljárásokat vagy a gyermek szükségleteit használja nyomásgyakorlásra. [\[CEDAW GR35\]](#); [\[DFV Bench Book\]](#)

A visszahúzódás sokszor nem együttműködési probléma — hanem félelem. Az erőszak lehetőségét mindig érdemes megvizsgálni.

03

MIT KÉRDEZZEK?

Rövid · Biztonságos · Nem vádló · Traumaérzékeny

- Biztonságban érzi magát otthon?
- Fél a partnerétől?
- Szabadon dönthet a pénzügyeiről, mozgásáról, kapcsolatairól?
- Előfordult-e fizikai bántalmazás vagy fenyegetés?
- Előfordult-e fojtogatás? [\[Campbell et al. 2003\]](#)

A biztonságos kockázatértékelés érdekében javasolt négy szemközti beszélgetésre törekedni — a partner jelenléte befolyásolhatja az ügyfél nyilatkozatait.

04

MIT TEGYEK?

- Kockázatértékelés — strukturált megközelítéssel, nem csak intuitívan. [\[National DfV Bench Book\]](#)
- Biztonsági terv készítése — praktikus lépések, kilépési útvonal, anyagi segítség feltérképezése. [\[National DfV Bench Book\]](#)
- Gazdasági útvonal feltérképezése: segély, lakás, krízis-elhelyezés, adósság-rendeztés. [\[EU 2024/1385\]](#)
- Gyermekvédelmi jelzés megtétele, ha a gyermek veszélyeztetettsége felmerül, vagy a gyermek párkapcsolati erőszak tanúja, illetve érintettje. [\[1997. évi XXXI. tv.\]](#)
- Koordináció más szakemberekkel és szolgáltatókkal: pszichológus, jogi segítség, áldozatsegítő szolgáltatások, civil szakmai szervezetek.
- Az érintett önrendelkezésének erősítése — döntései támogatása, nem átvétele.

A kapcsolatból való kilépés gyakran több próbálkozás eredménye — ez nem a szociális munkás kudarca, hanem a folyamat jellemzője. [\[SAMHSA TIP 57\]](#)

05

MIT NE TEGYEK?

- ✗ "Ha komolyan gondolná, már régen elment volna."
- ✗ "Nem működik együtt — nincs mit tennünk."
- ✗ 'Csak a szegénység a probléma, az erőszak nem fontos.'
- ✗ "Mindkét félnek megvannak a maga problémái."
- ✗ "Előbb a lakás / pénz / gyerek — az erőszak majd később."
- ✗ "Ha nem jelent fel, nem segíthetünk."
- ✗ "A gyerekeket kiemeljük — az anya döntse el, ő mit csinál."

06

MAGAS KOCKÁZAT — AZONNALI CSELEKVÉS

AZONNALI INTÉZKEDÉS SZÜKSÉGES, HA AZ ALÁBBIK BÁRMELYIKE FENNÁLL

- Fojtogatás — a gyilkossági kockázat 7-szeres emelkedése. [\[Campbell et al. 2003\]](#)
- Szakítás / elköltözés utáni fokozódó stalking. [\[EU 2024/1385\]](#)
- Halálos fenyegetés (akár közvetlenül, akár burkoltan megfogalmazva). [\[EU 2024/1385\]](#)
- Hirtelen lakástalanná válás — az elkövető által kikényszerített elűzés. [\[EU 2024/1385\]](#)
- Fegyverhez való hozzáférés vagy fegyverrel való fenyegetés. [\[National DfV Bench Book\]](#)
- Gazdasági kontroll teljessé válása — az érintett minden erőforrástól megfosztva. [\[EU 2024/1385\]](#)
- Gyerekek fenyegetése vagy bántalmazása. [\[1997. évi XXXI. tv.\]](#)

A fojtogatás a későbbi súlyos vagy halálos erőszak egyik legerősebb ismert kockázati indikátora. [\[Campbell et al. 2003\]](#)

07

SZAKMAI HÁTTÉR

Nemzetközi jog

EU 2024/1385	Gazdasági erőszak, izoláció, áldozatvédelem, szociális védelmi kötelezettségek.
Isztambuli Egyezmény	Szociális és gazdasági védelmi kötelezettségek — nemzetközi standard.
CEDAW GR35	Állami felelősség a szociális védelemben, nők elleni erőszak.

Szakmai iránymutatások

National Domestic and Family Violence Bench Book (AU)

Kockázatértékelés, biztonsági tervezés, gazdasági kontroll azonosítása.

UK Home Office – Statutory Guidance

Coercive control, izoláció és gazdasági kontroll mint elkövetői stratégia.

Judicial College – ETBB

Trauma, sérülékeny ügyfelek, traumaérzékeny kommunikáció.

Egészségügyi és trauma iránymutatások

SAMHSA TIP 57

Traumainformált ellátás, trauma-hatások, biztonság, bizalom és felhatalmazás.

WHO – Responding to IPV

Erőszak és szegénység kapcsolata, egészségügyi következmények.

Campbell et al. 2003

Fojtogatás — a gyilkossági kockázat 7-szeres emelkedése (AJPH).

Megjegyzés: Magyarország az Isztambuli Egyezményt aláírta, de nem ratifikálta. Az itt hivatkozott standardokat az EU 2024/1385 irányelv és a CEDAW egyezmény azonos tartalommal írja elő.

08

SEGÍTSÉG — ELÉRHETŐSÉGEK

OKIT (állami krízis)	06 80 20 55 20
Áldozatsegítő Közp. (ÁSK)	116 006
Rendőrség / távoltartás	112
NANE	06 80 505 101
Patent (jogsegély)	06 80 80 80 81

A szociális munkás nem az érintett helyett dönt — hanem segít hozzáférni a biztonsághoz, az erőforrásokhoz és a támogatáshoz.

ETIKUS MUNKAHELY PROGRAM

etikusmunkahely.hu